10.11.2021
Dnro Tukes 9784/00.00.01/2021

Eduskunnan talousvaliokunta

Asiantuntijan kuuleminen 18.11.2021

Asia: HE 139/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle **laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 139/2021).** Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin (markkinavalvontalaki, 1137/2016) ja useaan siihen liittyvään sektorilakiin ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka johtuvat EU:n markkinavalvonta-asetuksesta (EU 2019/1020). Tukes kannattaa ehdotuksia. Ne yhdenmukaistavat valvonnan menettelyitä ja edistävät tasapuolisia kilpailuolosuhteita. Muutoksen yhteydessä markkinavalvontalain soveltamisala laajenee ja laki koskisi jatkossa useita valvontaviranomaisia. Tämän johdosta viranomaisten yhteistyö lujittuu ja valvonta yhtenäistyy horisontaalisesti.
Tukesin valvontavastuulle kuuluu yli 30 tuotedirektiivin- tai -asetuksen valvonta. Markkinavalvontalain soveltamisalaan lisättävistä uusista laeista 4 kuuluu Tukesin toimialaan. Tukesille on lisäksi jo aiemmin siirtynyt uutena tehtävänä tekstiili- ja jalkinemerkintöjen valvonta. Tukesille on tullut myös muita markkinavalvontatehtäviä markkinavalvonta-asetuksen toimeenpanon johdosta. Kun Tukesille siirretään uusia tehtäviä, on tärkeää huolehtia siitä, että Tukesille osoitetaan riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseen. Vaikka markkinavalvonnan menettelyt yhtenäistyvät soveltamisalan laajenemisen johdosta, valvonta vaatii jatkossakin eri tuotesektoreiden erityisasiantuntemusta. EU:n markkinavalvonta-asetus ja kansallinen markkinavalvontalaki ovat menettelysäädöksiä. Niiden soveltaminen vaatii aina rinnalle aineellisoikeudelliset säännökset, joissa asetetaan tuotteille ne vaatimukset, joita menettelysäädösten nojalla valvotaan.
EU:n markkinavalvonta-asetuksen johdosta kansallisessa markkinavalvontalaissa säädettäisiin uusista keinoista, joilla viranomaisten on mahdollista puuttua verkkokaupassa myytäviin vaatimustenvastaisiin tuotteisiin. Tukes kannattaa näitä uudistuksia. Markkinavalvonnassa ei pitäisi olla merkitystä sillä, myydäänkö tuotetta kivijalkakaupassa vai verkossa. Verkkorajapintaan tai verkkotunnuksen käyttöön puuttuminen on suhteellisen ankara valvontakeino ja se tulisikin luultavasti käytettäväksi harvoin. Tukes kohdistaisi jatkossakin valvontatoimenpiteet ensisijaisesti tuotteen myyjään. Uudet valvontakeinot olisivat

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
00521 Helsinki
Tampere
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere
Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
Vaihde 029 505 2000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9

kuitenkin askeleita oikeaan suuntaan verkkokaupan valvonnassa. Edelleenkin valvonta olisi vaikeaa tai mahdotonta esim. silloin, kun kyseessä ei ole suomalainen verkkotunnus tai tuotetta myydään kolmannesta maasta suoraan kuluttajalle, sillä lainsäädäntö ei anna toimivaltuuksia valvontaviranomaiselle puuttua näihin tilanteisiin.
EU:n markkinavalvonta-asetuksen johdosta kansallisessa markkinavalvontalaissa säädettäisiin uudesta toimivaltuudesta, jonka mukaan viranomainen voi hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen. Valehenkilöllisyyttä voisi käyttää vain silloin, kun se olisi välttämätöntä. Tukes kannattaa uudistusta. Valehenkilöllisyyttä voisi olla välttämätöntä käyttää erityisesti verkkokaupassa esim. silloin, kun toiminnanharjoittajan mukaan tuotetta ei olekaan enää saatavilla, kun viranomainen haluaisi hankkia sen. Samoin voitaisiin estää se, että viranomainen saisi vaatimustenmukaiseksi muokatun tuotteen.
Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädetään toiminnanharjoittajien velvollisuudesta nimetä yhteystaho, joka on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvollisuus koskee vain tiettyjä, artiklassa lueteltuja tuotesektoreita. Vaatimus helpottaa valvontaa, kun viranomaisella on EU:n alueella tiedossa taho, jonka puoleen se voi tarvittaessa kääntyä. Asetuksen 4 artiklaa sovelletaan suoraan. Sen rikkomisen seuraamuksista on kuitenkin säädettävä asianomaisissa kansallisissa sektorilaeissa. Vaikka yleinen seuraamusjärjestelmän uudistus ei ole mahdollinen nyt kyseessä olevan lainsäädäntömuutoksen yhteydessä, Tukes toteaa, että hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönotto olisi monella tuotesektorilla tarkoituksenmukaista. Rangaistussäännösten käyttö on hidasta ja se kuormittaa poliisia, syyttäjäviranomaisia ja tuomioistuimia. Tuotteiden vaatimustenmukaisuutta koskevien säännösten rikkominen johtaa hyvin harvoin rangaistusseurauksiin, joten rangaistussäännökset eivät toimi ennalta estävästi. Seuraamusmaksu olisi tehokkaampi keino puuttua tuotesäännösten rikkomiseen. Tehokkaat seuraukset edistäisivät myös tasapuolisia kilpailuolosuhteita.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
00521 Helsinki

Tampere
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere

Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Vaihde 029 505 2000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja Kimmo Peltonen
10.11.2021

Johtaja Tuiri Kerttula
10.11.2021

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Säkerhets- och kemikalieverket
Finnish Safety and Chemicals Agency

Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
FI-00521 Helsinki

Tampere
Yliopistonkatu 38
FI-33100 Tampere

Rovaniemi
Valtakatu 2
FI-96100 Rovaniemi

Vaihde / Tel.
+358 29 5052 000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9